

Regler for økologisk ægproduktion

Foto: Karen Munk Nielsen

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

MARTS 2024

Regler for økologisk ægproduktion

Det følgende giver i kort form overblik over de vigtigste regler inden for økologisk ægproduktion og på en efterfølgende side kan du se et eksempel på et omlægningsforløb.

En fuldstændig oversigt over EU-regler findes i Landbrugsstyrelsens [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#). Se [lbst.dk/okologi](#).

OMLÆGNING OG INDSÆTTELSE AF DYR

- Alt fjerkræ skal være under økologisk produktion inden for to år fra påbegyndt omlægning – ellers har du samtidig drift af en økologisk og en ikke-økologisk produktionsenhed.
- Fjerkræhold, der udelukkende er til eget forbrug, behøver du ikke omlægge.
- Kyllinger skal være økologiske eller under tre dage gamle ved indsættelse i det økologiske system.

FODER, GROVFODER OG TILSÆTNINGSSTOFFER

- 30 pct. af foderrationen (pr. dyr pr. år) skal være produceret på egen bedrift eller i samme region (Danmark).
- Indtil 31. december 2026 må der anvendes 5 pct. ikke-økologisk proteinfoder til ungfjerkræ, hvis økologisk foder ikke kan skaffes. Æglægtere er unge, indtil de er stabile i æglægning og vægt (omkring leveuge 30).
- Mineraler og fiskemel er eksempler på fodermidler, der ikke er af landbrugsoprindelse, og som derfor ikke tæller med i de 5 pct. ikke-økologisk foder.

- Omlægningsfoder fra bedriftens egne arealer kan udgøre 100 pct. af foderet (i procent tørstof af landbrugsoprindelse). Op til 25 pct. kan være indkøbt omlægningsfoder regnet pr. kalenderår. Indkøbte omlægningsafgrøder og foder fra egne førsteårsmarker må tilsammen kun udgøre 25 pct. af den samlede foderration.
- Foder fra egne marker med flerårige foderafgrøder og proteinafgrøder i første omlægningsår kan anvendes med op til 20 pct. af foderrationen (i procent af tørstof pr. dyr pr. år). Det kan være proteinafgrøder som ærter, hestebønner, lupin eller blandinger af korn og bælgæd, samt flerårige foderafgrøder som kløver, græs og lucerne. Gælder også ved lejet græsningsret.
- Foderet må ikke være fremstillet ved brug af kemiske opløsningsmidler, f.eks. skråprodukter.
- Foder, der består af eller er fremstillet ved brug af genetisk modificerede organismer (gmo), må ikke anvendes.
- Foderet må kun indeholde mineralske fodermidler og fodertilsetningsstoffer, som fremgår i bilag 3 i [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#).
- Foderet må f.eks. ikke indeholde antibiotika eller andre lægemidler, farvestoffer, syntetiske aminosyrer eller lignende.
- Fjerkræ skal fra tre dages alderen tildeles

Afgrødetyper til foder	Konventionel afgrøde *)	Omlægningsafgrøde	Økologisk afgrøde
Etårige afgrøder (korn, majs, roer, grønsager m.m.).	Afgrøden er sået før påbegyndt omlægning, eller afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter jorden er påbegyndt omlægning *).	Afgrøden er sået efter påbegyndt omlægning, og afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.	Afgrøden er sået mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.
Græs/permanent græs (inkl. kløvergræs, frøgræs, kløverfrø, lucerne).	Afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning *).	Afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.	Afgrøden høstes mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.

*) Se dog undtagelse for proteinafgrøder til foder ("20 pct.-regel")

grovfoder, så de er beskæftiget i dagtimerne, f.eks. ensilage, frisk grønt, hør, rodfrugter og grøntsagsrester.

STALDE TIL ØKOLOGISKE FÆGLÆGGERE OG LEVEKYLLINGER

- Der er særlige arealkrav og regler for flokstørrelse og redekasser samt pladskrav til forskellige typer af vand- og fodringssystemer.
- Der skal være tilstrækkeligt med dagslys i stalden i form af naturligt lys fra vinduer og åbninger suppleret med kunstigt lys.
- Der skal være en natlig hvileperiode uden kunstigt lys på otte timer.
- Ammoniakkoncentrationen i stalden må ikke overstige 25 ppm.
- Mindst 1/3 af staldens gulvareal skal kunne anvendes som skrabe- og støvbadningsareal. Det skal være dækket af tør og porøs strøelse, som kan bestå af sand, jord, halm eller lign.
- Stalden skal have mindst fire meter ind- og udgangshuller per 100 m² staldareal (nytteareal). Mellem inderstald og en AUB (anden udendørs tagbelagt bygningsdel, tidligere veranda), skal der være mindst to meter ind- og udgangshuller per 100 m² nytteareal (fra 1. januar 2025 for eksisterende stalde).
- En AUB kan regnes med til nettoarealet, hvis fjerkræet har fri adgang hele døgnet hele året rundt.
- Stalde til høns og levekyllinger må højst have tre etager inkl. gulvareal. Frihøjden mellem etagerne skal være mindst 45 cm. Drikke- og fodringsanlæg skal være fordelt i hele stalden, og etagerne skal være indrettet, så gødningen ikke falder igennem.

UDEAREALER (HØNSEGÅRD)

- Om dagen skal økologisk fjerkræ have adgang til udearealet fra så ung en alder, som det er praktisk muligt, og så snart deres fysiologiske og fysiske kondition tillader det. Det skal være mindst en tredjedel af deres liv. For at sikre dette, skal levekyllinger have adgang til udearealet, når dyrene er fuldfjerede ved ca. seks til syv ugers alderen, og vejrforholdene tillader det.
- Udearealer til økologisk fjerkræ kan anvendes fra omlægningens start, hvis det dokumenteres, at græsoptaget de første 12 mdr. ikke overstiger 20 pct. af den samlede foderration på årsbasis (regler for proteinafgrøder i første omlægningsår).
- Udearealer til fjerkræ skal overvejende være dækket af vegetation, som skal bestå af forskellige plantearter. Du skal sørge for, at vegetationen vedligeholdes, så der ikke sker udsivning af næringsstoffer.
- Der skal etableres ly, buske eller træer, som er fordelt over hele udearealet. Hvis afstanden til yderste ende af hønsegården overstiger 150 meter, skal der være mindst fire steder med ly, buske og træer, som er jævnt fordelt over hele udearealet.
- Det anbefales, at mindst 70 pct. af udearealet er beplantet og mindst 50 pct. med træer eller buske til at sikre ly, læ og skjul. For at sikre flyverskjul hele året anbefales stedsegrønne planter og buske.
- Du skal sikre, at hønerne spreder sig ud og benytter hele udearealet.
- Der skal være en tomgangsperiode mellem to flokke, som sikrer, at vegetationen kan gro frem igen, og at vegetationskravene er opfyldt for den efterfølgende flok.

Fjerkrætyper	Nytteareal	Flokstørrelse	Minimum udeareal	Siddepinde/platform
Lægge/avlshøner	6 m ² /dyr	3.000	4 m ² /høne	18 cm/høne
Levekyllinger	Højst 21 kg levende vægt/m ²	10.000	1 m ² /kylling	10 cm siddepinde eller mindst 100 cm ² hævede platforme/kylling.

BEHANDLING OG VELFÆRD

- Særlige regler for velfærd omfatter bl.a. maks. grænser for dødelighed, fjerpilning og kannibalisme.
- Ved problemer med fjerpilning, se [Hjælpekema til udarbejdelse af handlingsplan for fjerkræ på lbst.dk](#).
- Næbtrimning er ikke tilladt.
- Vaccination og serumbehandling er tilladt og tæller ikke som en behandling.
- Tilbageholdelsestiden ved behandling med veterinære lægemidler er to gange den normale tilbageholdelsestid, dog altid mindst 48 timer undtaget for vacciner. Det gælder f.eks. ved parasitbehandling, som har den fastsatte tilbageholdelsestid på 0, dvs. at æggene ikke kan sælges som økologiske i behandlingsperioden og 48 timer derefter.
- Fjerkræ, der er behandlet med f.eks. antibiotika mere end én gang, kan ikke sælges som økologisk.

HUSDYR-/MEDICINLOGBOG

- Alle behandlinger og indgreb i flokken skal føres i en medicinlogbog, som er en del af den samlede logbog for husdyrproduktionen.

- Oversigt over flokke med registrering af tilgang, afgang og døde dyr skal fremgå af logbogen.
- Adgang til udeareal, foldskifte og tomgangperiode skal fremgå af logbogen.

VÆR OPMÆRKSOM PÅ

- At Landbrugsstyrelsen certificerer bedriften til økologi og kontrollerer den mindst en gang om året.
- At du skal indsende årlig indberetning om bedriften hvert år i økologiskemaet senest 22. april.
- At alle væsentlige ændringer indberettes året rundt i økologiskemaet.
- At alt husdyrhold (selskabsdyr, eget forbrug og produktion) skal være registreret/opdateret i CHR. [Se landbrugsindberetning.dk](#).
- At du kan søge tilskud til økologisk dyrkede arealer hvert år i fællesskemaet senest 22. april. [Se lbst.dk/tilskudsguide](#).

Kontakt

Birgit Ingvorsen
Chefkonsulent
biin@icoel.dk
Tlf. +45 23 74 37

Sofie Knorr Jensen
Konsulent
sokj@icoel.dk
Tlf. +45 25 42 93 18

Scan og læs
Regler for økologisk
ægproduktion på icoel.dk